

"אז מה אתה רוצה שהאפרו-יהודים יעשו פה?" הסאטירה הטלוויזיונית – מ"פער עדתי" לאפליה ממוסדת

איתי חרל"פ¹

תקציר

מאמר זה בוחן את השינויים בייצוג מזרחים וב"פער העדתי" בסאטירה המשודרת בטלוויזיה הישראלית. דרך קריאה טקסטואלית ושיחנית במערכונים מראשית ימי הטלוויזיה הישראלית, בתוכניות כמו לול וניקוי ראש, דרך תוכניות פופולריות בערוץ המסחרי, דוגמת החמישיה הקאמרית, קומדי סטור וארץ נהדרת, ועד מקרה הבוחן המרכזי של מאמר זה – התוכנית היהודים באים. המאמר מראה כי במשך רוב ההיסטוריה של השידור הרחב של הטלוויזיה הישראלית, הסאטירה נטתה לשכפל דעות קדומות ועמדות גזעניות כלפי מזרחים והתעלמה מהאפליה הממסדית ומהטראומה שנכרכה בהגירה מארצות ערב. ואולם, עולה מהמאמר, התוכנית היהודים באים מציעה חלופה לגישה ההגמונית בכך שהיא חושפת את הפער שבין האתוס השוויוני הציוני ובין הפרקטיקה המפלה, מבקרת את התרבות הפופולרית על חלקה באפליה ומתמודדת ישירות עם אירועים טראומטיים בהיסטוריה של העלייה מארצות ערב.

מילות מפתח: סאטירה, טלוויזיה, אתניות, היהודים באים

¹ ד"ר איתי חרל"פ, המכללה האקדמית ספיר, בית הספר לאמנויות הקול והמסך, itayha@mail.sapir.ac.il